

EXPUNERE DE MOTIVE

pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor

Propunerea vizează:

- modificarea actualei forme a dispozițiilor art.82 alin. (2) și art. 86 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, în sensul introducerii printre funcțiile luate în considerare la stabilirea vechimii în magistratură, și a funcției de ofițer de poliție judiciară cu studii superioare juridice.

Text în vigoare:

Art. 82 – (2) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție și de la Curtea Constituțională, personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și foștii judecători și procurori financiari și consilierii de conturi de la secția jurisdicțională care au exercitate aceste funcții la Curtea de Conturi se pot pensiona la cerere, înainte de împlinirea vârstei de 60 de ani, și beneficiază de pensia prevăzută la alin. (1), dacă au o vechime de cel puțin 25 de ani numai în funcția de judecător, procuror, magistrat-asistent la Înalta Curte de Casație și Justiție și de la Curtea Constituțională sau personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor, precum și în funcția de judecător la Curtea Constituțională, judecător ori procuror financiar sau consilier de conturi de la secția jurisdicțională a Curții de Conturi. La calcularea acestei vechimi se iau în considerare și perioadele în care judecătorul, procurorul, magistratul-asistent sau personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și judecătorul de la Curtea Constituțională, judecătorul, procurorul financiar și consilierul de conturi de la secția jurisdicțională a Curții de Conturi a exercitat profesia de avocat, personal de specialitate juridică în fostele arbitraje de stat, consilier juridic sau jurisconsult.

Art. 86 - (1) Constituie vechime în magistratură, aplicabilă și persoanelor prevăzute la art. 82 alin. (1) și (2), perioada în care judecătorul, procurorul, personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1) sau magistratul-asistent a îndeplinit funcțiile de judecător, procuror, judecător la Curtea Constituțională, judecător financiar, procuror financiar, consilier de conturi în secția jurisdicțională a Curții de Conturi, auditor de justiție, personal de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1), magistrat-asistent, grefier cu studii superioare juridice, avocat, notar, asistent judiciar, consilier juridic, personal de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, Administrației Prezidențiale, Guvernului, Curții Constituționale, Avocatului Poporului, Curții de Conturi sau al Consiliului Legislativ, cadru didactic din învățământul juridic superior acreditat.

Text propus:

Art. 82 – (2) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție și de la Curtea Constituțională, personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și foștii judecători și procurori financiari și consilierii de conturi de la secția jurisdicțională care au exercitate aceste funcții la Curtea de Conturi se pot pensiona la cerere, înainte de împlinirea vârstei de 60 de ani, și beneficiază de pensia prevăzută la alin. (1), dacă au o vechime de cel puțin 25 de ani numai în funcția de judecător, procuror, magistrat-asistent la Înalta Curte de Casație și Justiție și de la Curtea Constituțională sau personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor, precum și în funcția de judecător la Curtea Constituțională, judecător ori procuror financiar sau consilier de conturi de la secția jurisdicțională a Curții de Conturi. La calcularea acestei vechimi se iau în considerare și perioadele în care judecătorul, procurorul, magistratul-asistent sau personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și judecătorul de la Curtea Constituțională, judecătorul, procurorul financiar și consilierul de conturi de la secția jurisdicțională a Curții de Conturi a exercitat profesia de avocat, personal de specialitate juridică în fostele arbitraje de stat, consilier juridic sau jurisconsult **și ofițer de poliție judiciară cu studii superioare juridice.**

Art. 86 - (1) Constituie vechime în magistratură, aplicabilă și persoanelor prevăzute la art. 82 alin. (1) și (2), perioada în care judecătorul, procurorul, personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1) sau magistratul-asistent a îndeplinit funcțiile de judecător, procuror, judecător la Curtea Constituțională, judecător financiar, procuror financiar, consilier de conturi în secția jurisdicțională a Curții de Conturi, auditor de justiție, personal de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1), magistrat-asistent, greșier cu studii superioare juridice, avocat, notar, asistent judiciar, consilier juridic, **ofițer de poliție judiciară cu studii superioare juridice**, personal de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, Administrației Prezidențiale, Guvernului, Curții Constituționale, Avocatului Poporului, Curții de Conturi sau al Consiliului Legislativ, cadru didactic din învățământul juridic superior acreditat.

Motivarea in extenso a propunerii:

Actuala formă a Legii nr. 303/2004, art. 82 alin. (2) evidențiază o discriminare față de categoria profesională a ofițerilor de poliție judiciară considerați egali cu celelalte categorii profesionale la admiterea în magistratură. Nimic nu justifică apariția unei diferențieri între cele două momente din cariera unui magistrat, respectiv momentul admiterii în magistratură și cel al pensionării. Se creează un tratament privilegiat la un moment ulterior admiterii în magistratură unor categorii de magistrați, aspect reținut și în deciziile Curții Constituționale nr. 176/2014 și nr. 785/2009.

Totodată prin Hotărârea 498/2004 Guvernul în Anexa 1, la Normele metodologice privind echivalarea stagiului efectuat în funcții militare și funcții specifice poliției, în cadrul

aparaturii central al Ministerului Administrației și Internelor, cu stagiul în funcții civile, iar în Anexa 9 privind echivalarea stagiului efectuat în funcții militare specifice poliției în dimeniul ordine publică – poliție, cu stagiul în funcții civile, echivalează funcțiile de ofițer, ofițer specialist principal, ofițer specialist, ofițer principal, ofițer, ofițer operativ principal, ofițer operativ cu cele civile de expert, consilier, inspector, consilier juridic, auditor.

În forma actuală a Legii nr. 303/2004, **după modificarea prin punctul 149, articolul I din Legea nr. 242/12.10.2018, art. 86 alin. 1** are următorul conținut:

“Constituie vechime în magistratură, aplicabilă și persoanelor prevăzute la art. 82 alin. (1) și (2), perioada în care judecătorul, procurorul, personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1) sau magistratul-asistent a îndeplinit funcțiile de judecător, procuror, judecător la Curtea Constituțională, judecător financiar, procuror financiar, consilier de conturi în secția jurisdicțională a Curții de Conturi, auditor de justiție, personal de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1), magistrat-asistent, grefier cu studii superioare juridice, avocat, notar, asistent judiciar, consilier juridic, personal de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, Administrației Prezidențiale, Guvernului, Curții Constituționale, Avocatului Poporului, Curții de Conturi sau al Consiliului Legislativ, cadru didactic din învățământul juridic superior acreditat.”

Art. 86 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, **în forma anterioară modificării prin Legea nr. 242/2018, avea următorul conținut:**

“Constituie vechime în magistratură perioada în care judecătorul, procurorul, personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1) sau magistratul-asistent a îndeplinit funcțiile de judecător, procuror, personal de specialitate juridică în fostele arbitraje de stat, magistrat-asistent, auditor de justiție, judecător financiar, judecător financiar inspector, procuror financiar, procuror financiar inspector, consilier și consilier de conturi în secția jurisdicțională a Curții de Conturi, grefier cu studii superioare juridice sau personal de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1), precum și perioada în care a fost avocat, notar, asistent judiciar, cadru didactic în învățământul juridic superior acreditat, jurisconsult, consilier juridic, ofițer de poliție judiciară cu studii superioare juridice, expert criminalist cu studii superioare juridice, autorizat potrivit legii, personal de probațiune cu studii superioare juridice sau care a îndeplinit funcții de specialitate juridică în Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române, Institutul Român pentru Drepturile Omului, în Parlament sau în aparatul acestuia ori în cadrul Administrației Prezidențiale, Guvernului, Curții Constituționale, Avocatului Poporului, Curții de Conturi, Consiliului Legislativ.”

Totodată, potrivit dispozițiilor **art. 33, alin. (1) din Legea nr. 303/2004,**

“(1)Pot fi numiți în magistratură, pe bază de concurs, dacă îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 14 alin. (2), foștii judecători și procurori care și-au încetat activitatea din motive neimputabile, personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1), avocații, notarii, asistenții judiciari, consilierii juridici, executorii judecătorești cu studii superioare juridice, personalul de probațiune cu studii superioare juridice, ofițerii de poliție judiciară cu studii superioare juridice, grefierii cu studii superioare juridice, persoanele care au îndeplinit funcții de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, Administrației

Prezidențiale, Guvernului, Curții Constituționale, Avocatului Poporului, Curții de Conturi sau al Consiliului Legislativ, în Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române și Institutul Român pentru Drepturile Omului, cadrele didactice din învățământul juridic superior acreditat, precum și magistrații-asistenți, cu o vechime în specialitate de cel puțin 5 ani”.

Astfel, legiuitorul a apreciat că alături de categoriile profesionale sus-menționate și ofiterii de poliție judiciară cu studii superioare juridice pot fi numiți în magistratura pe baza de concurs.

În mod surprinzător, în forma actuală a dispozițiilor art. 86, alin. 1 din Legea nr. 303/2004, formă introdusă prin modificările aduse prin Legea nr. 242/2018, în lipsa unei justificări obiective și rezonabile, cu încălcarea evidentă a principiilor egalității și nediscriminării și în totală contradicție cu dispozițiile art. 16, alin. 1 din Constituția României, categoria magistraților care, anterior accederii în magistratură, au exercitat profesia de *ofițer de poliție judiciară cu studii superioare juridice*, **a fost eliminată din conținutul acestei norme**, instituindu-se astfel un tratament diferențiat și discriminatoriu în raport cu magistrații care au avut și alte profesii, dintre cele prevăzute de dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, înainte de a accede în magistratură, profesii care constituie deopotrivă vechime juridică utilă pentru a accede în nobila profesie de magistrat.

Mai mult, această categorie de funcții juridice, este singura dintre cele prevăzute de dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, eliminate din conținutul dispozițiilor art.86, alin. 1 din Legea nr. 303/2004, situație ce generează nu doar afectarea drepturilor a numeroși magistrați prin tratamentul inegal, discriminatoriu aplicat acestora, ci și încălcarea dispozițiilor art. 16, alin. 1 din Constituție.

Apreciem că, prin excluderea ofițerilor de poliție judiciară cu studii superioare juridice de la acest beneficiul al legii, dintre categoriile profesionale menționate în art. 86 alin 1 din Legea nr.303/2004, desi în aceeași lege conform art. 33 alin 1, li se recunoaste dreptul de a fi numiți în magistratură pe baza de concurs, alături categorii profesionale care însa beneficiază și de recunoasterea ca și vechime în magistratură a perioadelor în care au activat în profesiile respective, reprezintă o:

I) Încălcare a art. 16 alin. (1) din Constituție referitor la principiul egalității în drepturi, prin raportare la jurisprudența Curții Constituționale

Deși inițial toți magistrații se află într-o situație de egalitate, pentru admiterea în profesie fiind cerută vechime de 5 ani în diferite profesii juridice, pe parcursul desfășurării profesiei, legea instituie o *prezumție de "necorespundere profesională"* a magistraților care anterior au exercitat funcția de ofițeri de poliție judiciară cu studii juridice superioare, față de

celelalte categorii profesionale asimilate magistratilor, anulându-le acestora toate beneficiile ce decurg din recunoasterea vechimii în magistratura a perioadei în care au activat ca și ofițeri de politie.

Ținând cont de faptul că, la momentul înscrierii la concursul de admitere în magistratură, toți candidații au fost considerați egali sub aspectul profesiei și al vechimii necesare potrivit art. 33 alin. (1) din Legea nr.303/2004, este inechitabilă oferirea unui asemenea tratament privilegiat la un moment ulterior celorlalte categorii de magistrați. Nimic nu justifică apariția unei diferențieri între cele două momente din cariera unui magistrat, respectiv momentul admiterii în magistratură și cel al retribuirii acestuia ulterior admiterii.

Astfel, în forma anterioară modificării adușă art. 86 alin. 1 din Legea nr. 303/2004 prin Legea nr. 242/2018, la pensionare, se recunoștea magistraților ca vechime în magistratură, printre altele și perioada în care anterior au îndeplinit funcția de ofițer de poliție judiciară cu studii superioare juridice. În forma actuală a Legii nr. 303/2004 perioada în care magistratul a îndeplinit anterior această funcție nu mai constituie vechime în magistratură.

Această modificare a dispozițiilor art. 86 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, cu privire la care **nu există nici un argument inserat în nota de fundamentare a actului normative**, citat constituie o încălcare a art. 16 alin. (1) din Constituție privind egalitatea în drepturi.

Potrivit **art. 16 alin. 1 din Constituția României** – *“Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără principii și fără discriminare”*.

Cu privire la aplicarea art. 16 din Constituție, Curtea Constituțională a statuat cu valoare de principiu că *„violarea principiului egalității și nediscriminării există atunci când se aplică tratament diferențiat unor cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă”* (Decizia nr.107 din 1 noiembrie 1995).

Curtea Constituțională prin Deciziile nr. 684/2005, 1/1994, 135/1996 și 345/1996, a reținut că: *„principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite”*.

Articolul 1 alin. 2 lit. e) pct. i din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, modificată, a consacrat principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării în garantarea exercitării drepturilor economice, sociale și culturale, în special a dreptului la un salariu egal pentru o muncă egală.

Totodată, dispozițiile **art. 7 și art. 23 din Declarația Universală a Drepturilor Omului**, semnată de România la 14.12.1955, prevăd că toți oamenii sunt egali în fața legii și au dreptul, fără deosebire, la o protecție egală a legii, împotriva oricărei discriminări și împotriva oricărei provocări la o astfel de discriminare.

Principiile enumerate mai sus se regăsesc și în prevederile **art. 7 din Pactul Internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale**, ratificat de România prin Decretul nr. 212/1974, ale art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului,

ratificată de România prin Legea nr. 30/1994, ale art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptat la 4.11.2000 și ratificat de România prin Legea nr. 103/2006, și ale art. 4 din Carta socială europeană revizuită, adoptată la Strasbourg la 3 mai 1996 și ratificată de România prin Legea nr. 74/1999.

Făcând aplicarea acestor principii, **nu se poate reține** că restrângerea dreptului magistraților la pensionare care anterior au îndeplinit funcția de ofițer de poliție judiciară cu studii superioare juridice este necesară într-o societate democratică tocmai pentru menținerea democrației, că există o legătură de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul legitim urmărit și că există un echilibru echitabil între cerințele de interes general ale colectivității și protecția drepturilor fundamentale ale individului. Astfel, se constată că măsura legislativă este aplicată în mod discriminatoriu și aduce atingere substanței dreptului, din moment ce condițiile prevăzute la art.53 din Constituție nu sunt respectate.

În acest sens precizăm că, sunt întru totul valabile, pe de o parte considerentele obligatorii reținute de către Curtea Constituțională a României în motivarea **Deciziei nr. 785/2009** precum și a **Deciziei nr. 176/2014**, considerente care se pot aplica *mutatis mutandis* și în cazul dispozițiilor art. 86, alin. 1 în forma actuală, iar pe de altă parte **Hotărârea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării nr. 59/2007** prin care s-a constatat ca fiind discriminatorie neinclusiunea în lege a unor categorii de personal cu aceeași pregătire juridică (ofițerii de poliție judiciară cu studii superioare juridice și grefierii cu studii superioare juridice) în vederea admiterii în magistratură pe bază de concurs, precum și motivele reținute în **preambulul O.U.G. nr. 100/2007**, prin care a fost anterior modificată Legea nr. 303/2004.

Astfel, prin considerentele obligatorii expuse în motivarea **Deciziei nr. 785/2009**, C.C.R. a reținut următoarele:

”Ținând cont de faptul că, la momentul înscrierii la concursul de admitere în magistratură, toți candidații au fost considerați egali sub aspectul profesiei și al vechimii necesare potrivit art. 33 alin.(1) din Legea nr. 303/2004, este inechitabilă oferirea unui asemenea tratament privilegiat la un moment ulterior unei anumite categorii de magistrați. Nimic nu justifică apariția unei diferențieri între cele două momente din cariera unui magistrat, respectiv momentul admiterii în magistratură și cel al promovării. De vreme ce au fost declarați admiși la concursul de admitere în magistratură, nu se poate presupune decât că toți magistrații, indiferent de funcția în domeniul juridic pe care au avut-o anterior, au evoluat și s-au perfecționat în cadrul unor repere profesionale similare, neexistând niciun motiv pentru conferirea unei mai mari îndreptățiri la promovarea la instanțele sau parchetele superioare unei anumite categorii, între magistrați, pe parcursul dezvoltării profesionale, nu pot exista decât eventuale discrepanțe generate de gradul individual de pregătire, nicidecum de împrejurări particulare, anterioare admiterii în magistratură.

Diferențierea nu se poate justifica nici pe considerentul că activitatea pe care o desfășoară avocații este mai apropiată de cea pe care o desfășoară judecătorii și procurorii. Același lucru se poate spune și despre alte categorii de juriști, printre cele mai sugestive exemple în acest sens fiind asistenții judiciari (care participă alături de judecători în completele care soluționează litigii de muncă), grefierii cu studii superioare juridice (care sunt auxiliari ai justiției, fiind îndeaproape implicați în partea procedurală a activității jurisdicționale) ori magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție (care au un statut foarte asemănător judecătorilor, condițiile generale de numire a lor fiind cele prevăzute pentru funcția de judecător și procuror, iar dispozițiile Legii nr.303/2004 privind incompatibilitățile și interdicțiile, formarea profesională continuă și evaluarea periodică, drepturile și îndatoririle, precum și răspunderea disciplinară a judecătorilor și procurorilor aplicându-se în mod corespunzător și acestora).

Este de asemenea adevărat că tipul de activitate desfășurată anterior admiterii în magistratură de alte categorii de juriști, cum ar fi, spre exemplu, persoanele care au îndeplinit funcții de specialitate juridică în aparatul Parlamentului ori al Administrației Prezidențiale, este greu să fie asimilat cu activitatea jurisdicțională și, implicit, vechimea în astfel de funcții să fie asimilată vechimii în magistratură necesară pentru înscrierea la concursul de promovare la instanțele sau parchetele superioare.

Tocmai de aceea soluția pentru îndepărtarea stării de neconstituționalitate rezultată din condițiile diferențiate pe criteriul funcției anterior deținute, prevăzute de textul de lege criticat, nu poate fi decât constatarea existenței unei inegalități, contrare prevederilor art.16 alin.(1) din Constituție.

Prin urmare, Curtea constată că prevederile art.44 alin.(2) din Legea nr.303/2004 constituie o încălcare a principiului egalității și nediscriminării, prin instituirea unui tratament diferențiat unor cazuri egale, în lipsa unei justificări obiective și rezonabile.

*Curtea Constituțională a mai fost sesizată în câteva rânduri cu excepția de neconstituționalitate ce face obiectul cauzei de față, dar a respins-o ca inadmisibilă, fără să examineze conformitatea textului de lege criticat cu normele constituționale, întrucât motivarea neconstituționalității textului de lege tindea la completarea acestuia, atribuție ce excedează competenței instanței de contencios constituțional. În cazul de față, însă, analizând situația generală reglementată de norma criticată și observând că aceasta afectează, într-un fel sau altul, un număr considerabil de magistrați, Curtea constată că prevederile de lege criticate sunt neconstituționale, observând, totodată, că **legiuitorul este singurul în măsură să remedieze situația injustă pe care a generat-o prin edictarea acestui text de lege**".*

Cu toate acestea, contrar Deciziei C.C.R. nr. 785 /12.05.2009, și fără o expunere de motive sau o justificare rezonabilă, în forma actuală a Legii nr. 303/2004 **după** modificarea prin Legea nr. 242/2018, art. 86 alin. 1, a fost modificat în sensul recunoașterii ca vechime în

magistratură doar a perioadei în care magistrații au deținut anterior funcțiile de avocat și grefier cu studii superioare juridice, fiind **excluși** de la acest beneficiu al legii **ofiterii de poliție judiciară cu studii superioare juridice**.

De asemenea, în considerentele **Deciziei nr. 176/2014**, C.C.R. a reconfirmat motivele de neconstituționalitate reținute în Decizia nr. 785/2009 și a stabilit că:

23. *Având în vedere că cele statuate prin Decizia nr.785 din 12 mai 2009 se aplică mutatis mutandis și în cauza dedusă controlului de constituționalitate, pentru aceleași considerente, Curtea urmează să admită excepția și să constate neconstituționalitatea dispozițiilor art.50 alin.(2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor.*

26. *Curtea constată că în jurisprudența sa a stabilit, de principiu, că legiuitorul este liber să instituie condiții pentru ocuparea unor funcții sau exercitarea unor profesii (a se vedea Decizia nr.545 din 7 decembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.85 din 25 ianuarie 2005). Însă, din momentul în care legiuitorul înțelege să introducă o excepție de la aceste condiții, fără respectarea exigențelor constituționale, se creează premisele discriminării între persoanele care, deși se găsesc în situații obiectiv identice, beneficiază de un tratament juridic diferit, ceea ce contravine prevederilor art.16 alin.(1) din Legea fundamentală.*

27. *Din această perspectivă, Curtea observă că, în cazul de față, discriminarea rezultă doar din instituirea unui privilegiu în favoarea celor care au fost avocați, prin luarea în considerare a vechimii în această funcție, excluzând alte funcții care, potrivit art.33 alin.(1) din Legea nr.303/2004, au fost luate în considerare pentru admiterea în magistratură.*

28. *Având în vedere cele expuse, Curtea apreciază că legiuitorul are, potrivit art.61 alin.(1) și art.147 alin.(1) din Constituție, atât dreptul, cât și obligația de a edicta reglementările necesare remedierii situației discriminatorii create de textul criticat.”*

Or, aplicând *mutatis mutandis* aceste considerente la situația similară expusă, se poate constata fără dubiu faptul că, prin eliminarea **categoriei magistraților care anterior accederii în magistratură au exercitat profesia de ofiter de poliție judiciară cu studii superioare juridice**, din conținutul dispozițiilor art. 86, alin. 1 din Legea nr. 303/2004 în forma actuală astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 242/2018, în lipsa unei justificări obiective și rezonabile, se încalcă în mod evident dispozițiile art. 16, alin. 1 din Constituție, prin instituirea un tratament diferențiat și discriminatoriu al acestei categorii de magistrați în raport cu magistrații care au avut alte profesii, dintre cele prevăzute de dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, înainte de a accede în magistratură.

Acest tratament discriminatoriu, interzis de dispozițiile art. 16, alin. 1 și art. 53 din Constituție este cu atât mai evident în condițiile în care, **categoria magistraților care**

anterior accederii în magistratură au avut profesia de ofițer de poliție judiciară cu studii superioare juridice, este, așa cum s-a arătat mai sus, singura categorie profesională eliminată din cuprinsul art. 86, alin. 1 din Legea nr. 303/2004, în raport de profesiile juridice menționate în cuprinsul art. 33 alin.1 din Legea 303/2004, cu vocație de a fi numiți în magistratură pe bază de concurs, cu o vechime în specialitate de cel puțin 5 ani.

Necesitatea de a asigura un tratament egal a fost subliniată și de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării prin Hotărârea nr. 59/2007, precum și de către Guvernul României în expunerea de motive la OUG nr. 100 din 4 octombrie 2007, pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul justiției, în care s-a apreciat ca fiind discriminatorie neincluderea în lege a unor categorii de personal cu aceeași pregătire juridică (ofițerii de poliție și grefierii cu studii superioare juridice), în vederea admiterii în magistratură pe bază de concurs.

De altfel, mergând pe aceeași linie a echității și a necesității respectării principiului egalității în drepturi și a nediscriminării, art. 86 din Legea nr. 303/2004, în forma anterioară modificării prin Legea 242/2018, stipula că *perioada în care judecătorul, procurorul, personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1) sau magistratul-asistent a îndeplinit funcțiile de ofițer de poliție judiciară cu studii superioare juridice sau grefier cu studii superioare juridice constituie vechime în magistratură.*

Discriminarea este cu atât mai evidentă cu cât în forma actuală a Legii nr. 303/2004, după modificarea prin Legea nr. 242/2018, art. 86 alin. 1 a fost modificat în sensul recunoașterii ca vechime în magistratură doar a perioadei în care magistrații au deținut anterior funcția de grefier cu studii superioare juridice, ofițerii de poliție judiciară cu studii superioare juridice, fiind excluși din enumerarea limitativă.

Așa cum Curtea a reținut deja, revine legiuitorului sarcina să elimine această situație discriminatorie, prin includerea în cuprinsul art. 86, alin. 1 din Legea nr. 303/2004 și a categoriei magistraților care anterior accederii în magistratură au avut profesia de ofițer de poliție judiciară cu studii superioare juridice.

II) Încălcare a art. 1 alin. (3), (5) din Constituție, sub aspectul principiului securității raporturilor juridice

II.1 Prin Decizia nr. Decizia nr. 141/2020, Curtea Constituțională a stabilit următoarele:

«În ceea ce privește dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, potrivit cărora „în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie“, Curtea, având în vedere dezvoltarea jurisprudențială cu privire la acest articol, constată că acesta cuprinde anumite exigențe ce țin de principiul legalității, de asigurarea interpretării unitare

a legii, de calitatea legii (căreia i se subsumează claritatea, precizia, previzibilitatea și accesibilitatea legii), de principiul securității juridice care consacră securitatea juridică a persoanei, concept care se definește ca un complex de garanții de natură sau cu valențe constituționale inerente statului de drept, în considerarea cărora legiuitorul are obligația constituțională de a asigura atât o stabilitate firească dreptului, chiar prin respectarea neretroactivității legii, cât și valorificarea în condiții optime a drepturilor și libertăților fundamentale».

Referitor la principiul securității juridice, Curtea observă că prin Decizia nr. 404 din 10 aprilie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 347 din 6 mai 2008, instanța de contencios constituțional a statuat că, deși nu este în mod expres consacrat de Constituția României, acest principiu se deduce atât din prevederile art. 1 alin. (3), potrivit cărora România este stat de drept, democratic și social și cele ale art. 1 alin. (5) cu privire la principiul legalității, cât și din preambulul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, astfel cum a fost interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa. Referitor la același principiu, instanța de la Strasbourg a reținut că unul dintre elementele fundamentale ale supremației dreptului este principiul securității raporturilor juridice (Hotărârea din 6 iunie 2005, pronunțată în Cauza Androne împotriva României, paragraful 44; Hotărârea din 7 octombrie 2009, pronunțată în Cauza Stanca Popescu împotriva României, paragraful 99). Totodată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență rezonabile pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții (Hotărârea din 1 decembrie 2005, pronunțată în Cauza Păduraru împotriva României, paragraful 92; Hotărârea din 6 decembrie 2007, pronunțată în Cauza Beian împotriva României, paragraful 33)».

Totodată, în jurisprudența recentă, Curtea Constituțională a reiterat faptul că, așa cum a subliniat în Decizia nr. 404/2008, deși nu este în mod expres consacrat de Constituția României, principiul securității raporturilor juridice se deduce atât din prevederile art. 1 alin. (3), potrivit cărora România este stat de drept, democratic și social și din cele ale art. 1 alin. (5), cu privire la principiul legalității, cât și din preambulul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, astfel cum a fost interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa - statuând că odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență rezonabile pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții (Hotărârea din 1 decembrie 2005, pronunțată în Cauza Păduraru împotriva României, paragraful 92, sau Hotărârea din 6 decembrie 2007, pronunțată în Cauza Beian împotriva României, paragraful 33).

II.2 Deși normele de tehnică legislativă nu au valoare constituțională, prin reglementarea acestora, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea

oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ, respectarea acestor norme concurând la asigurarea unei legislații ce respectă principiul securității raporturilor juridice; reglementarea adoptată prin nerespectarea normelor de tehnică legislativă determină apariția unor situații de incoerență și instabilitate, contrare principiului securității raporturilor juridice în componenta sa referitoare la claritatea, precizia și previzibilitatea legii – această cerință vizând scopul și consecințele pe care le antrenează.

Omisiunea de a reglementa norme tranzitorii menite să asigure coerența cadrului normativ reprezintă o încălcare a exigențelor constituționale referitoare la principiul securității juridice, care impune legiuitorului limite în activitatea de modificare a normelor juridice, limite care să asigure stabilitatea regulilor instituite, astfel cum prevăd și dispozițiile cuprinse în art. 26 teza întâi din Legea nr. 24/2000, potrivit căreia „*Proiectul de act normativ trebuie să cuprindă soluții legislative pentru situații tranzitorii, în cazul în care prin noua reglementare sunt afectate raporturi sau situații juridice născute sub vechea reglementare, dar care nu și-au produs în întregime efectele până la data intrării în vigoare a noii reglementări*”. Astfel, respectarea acestor norme concură la asigurarea unei legislații ce respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesare.

II.3 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că „în special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice”¹, principiul securității juridice² corelându-se cu principiul încrederii legitime, dezvoltat în dreptul UE³, care impune ca legislația să fie clară și coerentă, impunând și limitarea posibilităților de modificare a normelor juridice, stabilitatea regulilor instituite prin acestea.

Conform unei jurisprudențe constante a Curții de Justiție a Uniunii Europene, dreptul de a se prevala de principiul protecției încrederii legitime presupune că autoritățile competente ale Uniunii au furnizat persoanei interesate asigurări precise, necondiționate și concordante, emise de surse autorizate și de încredere. Astfel, acest drept aparține oricărui justițiabil pe care o instituție, un organ sau un organism al Uniunii, prin furnizarea unor asigurări precise, l-a determinat să nutrească speranțe întemeiate. Constituie astfel de asigurări, indiferent de forma în care sunt comunicate, informațiile precise, necondiționate și

¹ I. Predescu, M. Safta, *Principiul securității juridice, fundament al statului de drept, repere jurisprudențiale*, p. 8, <https://www.ccr.ro/wp-content/uploads/2021/01/predescu.pdf>

² CEDO, Sunday Times contra Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, 1979, Rekvényi contra Ungariei, 1999, Rotaru împotriva României, 2000, Damman împotriva Elveției, 2005, *apud* I. Predescu, M. Safta, *op. cit.*, p. 8

³ CJCE (CJUE), cauza C91/92 Facini Dori v Recre, 1994, cauza C314/85 Foto-Frost v Hauptzollamt Lübeck-Ost, 1987, *apud* I. Predescu, M. Safta, *idem*

concordante (Hotărârea din 13 iunie 2013, HGA și alții/Comisia, C-630/11 P-C-633/11 P, EU:C:2013:387, punctul 132)⁴.

II.4 Din perspectiva principiilor anterior relevate, avem în vedere faptul că, la momentul accederii în magistratură, începând cu anul 2008 și până la data modificării art. 86 alin. (1) prin Legea nr. 242/2018, candidații declarați admiși și numiți ca judecători sau procurori, pe baza concursului organizat în acord cu art. 33 din Legea nr. 303/2004, aveau garanția că la stabilirea vechimii prevăzute de art. 82 alin. (2), coroborat cu art. 86 alin. (1), se lua în calcul perioada în care au desfășurat activitate ca ofițer de poliție judiciară cu studii superioare juridice.

În Expunerea de motive la proiectul Legii⁵ pentru aprobarea OUG nr. 100/2007 s-a menționat: „În ceea ce privește numirea în magistratură, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a constatat existența unor discriminări datorate neincluzerii în lege a unor categorii de personal cu aceeași pregătire juridică (ofițerii de poliție și greșierii cu studii superioare)”⁶. Avizul Consiliului Legislativ a fost favorabil proiectului Ordonanței de urgență a Guvernului, iar cu privire la modificările aduse art. 33 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, singura observație s-a referit la faptul că nu a fost inclusă și categoria personalului de specialitate juridică din cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice⁷.

Prin art. I pct. 9 din Legea nr. 97/2008 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 100/2007 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul justiției, s-a introdus în enumerarea de la art. 86 din Legea nr. 303/2004 și categoria ofițerilor de poliție judiciară cu studii superioare juridice.

Art. 86 alin. (1) a fost modificat, apoi, după trecerea unui deceniu, prin Legea nr. 242/2018, în sensul excluderii din enumerare a vechimii ca ofițer de poliție judiciară cu studii superioare juridice, anterioară admiterii în magistratură, această fiind singura categorie profesională eliminată din art. 86 alin. (1) și neenumerată de art. 82 alin. (2) din Legea nr. 303/2004, prin raportare la profesiile juridice menționate în art. 33 alin. (1) din Legea 303/2004, care, în cazul unei vechimi în specialitate de cel puțin 5 ani, dau dreptul de a participa la concursul de admitere în magistratură.

În aceste condiții, în lipsa normelor tranzitorii, judecătorii și procurorii vizați de modificare se găsesc în situația de a fi obligați să își prelungească perioada de activitate, cu o durată egală cu cea în care au desfășurat activitate ca ofițeri de poliție judiciară, anterior admiterii în magistratură, pentru a beneficia de dreptul prevăzut la art. 82 alin. (1), (2),

⁴ CJUE, cauza C-349/17, Eesti Pagar AS împotriva Ettevõtlike Arendamise Sihtasutus, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, paragraful 97

⁵ devenită Legea nr. 97/2008, publicată în Monitorul Oficial nr. 294 din 15 aprilie 2008

⁶ Expunere de motive cu privire la proiectul Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul justiției (PL-x nr. 670/2007), p. 4, <http://www.cdep.ro/proiecte/2007/600/70/0/em670.pdf>

⁷ Avizul Consiliului Legislativ, pct. 1, p. 1, <http://www.cdep.ro/proiecte/2007/600/70/0/cl670.pdf>

coroborat cu art. 86 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, după ce, timp de un deceniu li s-a garantat, de către legiuitor, o altă modalitate de calcul a vechimii.

INIȚIATORI,

Deputat PSD – Eugen Neață

Deputat PSD – Popica Eduard-Andrei

DR. NITA' NICU P.S.D